

Alınış tarihi(Received): 27.07.2021
Kabul tarihi (Accepted): 17.12.2021

Kadınların Çalışması ve Cinsiyet Rollerine Yönelik Algının Analizi (Çorum İli Merkez Köyler Örneği)

Nuray KIZILASLAN^{1,*}, Zehra DEMİGAN²

¹ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü/ Tokat

² Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarım Ekonomisi ABD, Tokat

*Sorumlu yazar: nuray.kizilaslan@gop.edu.tr

ÖZET: Bu çalışmada Çorum ili merkez köylerde yaşayan 67 kadın ve 67 erkeğin kadının çalışması ve cinsiyet rollerine yönelik algıları belirlenmiş ve analiz edilmiştir. Toplumsal cinsiyet açısından kadın ve erkek bireylerin tutum ve davranışları araştırılmış ve Khi-Kare testine göre aile içinde kararlara katılım durumu, evin reisinin erkek olması düşünceleri açısından kadın ve erkek bireyler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı ve kadının çalışmasına yönelik algılarını belli faktörler altında birleştirebilmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Erkeklerin düşüncelerine göre yapılan faktör analizinde kadının güçlü durması, erkeğin aileye karşı sorumlulukları, kadına bakış açısı, çalışan kadına bakış açısı, toplumsal cinsiyet eşitsizliği olarak beş faktör belirlenmiştir. Kadınların düşüncelerine göre yapılan faktör analizinde de beş faktör isimlendirilmiş olup bunlar kadının toplumdaki yeri, kadının kendi ayakları üzerinde durması, erkeğin toplumdaki yeri, çalışma koşulları ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği faktörleridir. Araştırmada erkeklerin düşüncelerinin geleneksel olduğu kadınların ise geleneksellikten çıkmak isteseler de oluşmuş yargıların içinde kaldıkları ve sosyal normları benimsedikleri görülmüştür. Teknolojik ve sosyal değişim sürecinde bu sosyal normların değişebileceği bunun için örgün eğitimle birlikte yaygın eğitimle bireylerin desteklenmesi gerektiği söylenebilir. Kadının güçlendirilmesi, cinsiyet rollerine ilişkin algı ve tutumların eşitlikçi anlayışla değiştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler- Kırsal kadın, çalışma, toplumsal cinsiyet, algı, tutum.

The Analysis of the Perception of Women's Labour and Roles of Gender (Example of Çorum Center Villages)

ABSTRACT: In this study, the perceptions of the 67 women and 67 men living in the central villages of Çorum regarding women's work and gender roles were defined and analyzed. In terms of gender, the attitudes and behaviors of male and female individuals were investigated and according to the Chi-Square test, a significant difference was found between male and female individuals in terms of the thoughts of the head of the household being male. Factor analysis was carried out in order to combine the gender perception of women and men and their perceptions of women's work under certain factors. In the factor analysis made according to men's thoughts, five factors were determined as women's standing strong, men's responsibilities towards the family, perspective on women, perspective on working women, and gender inequality. Five factors were named in the factor analysis based on women's opinions, and these are women's place in society, women standing on their own feet, men's place in society, working conditions and gender inequality. In the research, it was seen that the women, whose thoughts are traditional, stay within the formed judgments and accept social norms, even if they want to get out of traditionalism. It can be said that these social norms can change in the process of technological and social change, and for this, individuals should be supported with non-formal education together with formal education. It is necessary to empower women and change perceptions and attitudes towards gender roles with an egalitarian approach.

Keywords- Rural woman, work, gender, perception, attitude.

1. Giriş

Cinsiyet; erkek ya da kadın olmanın bilimsel tarafıdır. Toplumsal cinsiyet ise, erkek ya da kadın olmaya kültürün ve toplumun yüklediği beklentileri ve anlamları ifade etmektedir (Lips, 2001; Franzoi, 2003). Sosyal yapı içinde kişinin bulunduğu pozisyonla ilgili yapması gereken sorumlulukları ve diğer pozisyonlardaki kişilerle etkileşimi belirleyen kurallar rollerdir (Dökmen, 2010).

Erkek ve kadının toplumda varoluş biçimi bireyin yaşamını şekillendirir (Gümüšoğlu, 2008). Her kültürde erkek ve kadın kişilik özellikleri belirlenmiş, erkeğin ve kadının toplumdaki yeri, yapabilecekleri cinsiyetlerine göre ayrıştırılmış ve tanımlanmıştır (Dökmen, 2004). Cinsiyetler arası ayrışmalar toplumdan topluma farklılık gösterdiği gibi kırsal kent arasında da farklılıklara tanıklık etmektedir (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2007a).

Toplumsal cinsiyet rolleri geleneksel ve eşitlikçi bir yaklaşım göstermektedir. Geleneksel cinsiyet rolü kadına eş ve anne rolü, erkeğe ev reisi rolü yüklemektedir. Eşitlikçi yaklaşım ise kadın ve erkeğin rollerinin ayrışmadığı hatta rol paylaşımını ve sorumluluklarda eşitliği göstermektedir.

Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri kadını ev işçisi konumuna almış, çalışan kadınlar ise vasıfsız ve düşük ücretli işlerde çalışmış, belli sektör ve meslek gruplarının dışına çıkamamıştır. Dolayısıyla cinsiyete dayalı iş bölümünde erkek ve kadınların emekleri de eşit bir şekilde ücretlendirilmemektedir (Bhasin, 2013). Kadınlar ev yaşamının sıkıcılığından kurtulmak ve sosyal bir çevre edinmek isteği ile çalışmak istemektedir ancak en temel neden ekonomiktir (Grint, 1998). Kariyer konusunda kadınların önlerinde herhangi bir engel yokmuş gibi gözükse de cam tavan etkisi olarak isimlendirilen, kariyerlerinde erkekler kadar hızlı yükselmesini engelleyen cinsiyet ayrımcılığı faktörü vardır (Bhasin, 2013).

Toplumsal cinsiyet konusunda bilinçli bir toplum haline gelmek gerekmektedir. Kadını güçlendirmek, çevresini ve olayları değiştirebilecek bir pozisyona getirmekle söz konusudur. Yaşamını yönlendirme gücü, yaşamı ile ilgili seçeneklere sahip olma, fırsat ve kaynaklara erişme, kendine güven ve saygı bu pozisyonlardan bazılarıdır (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2020).

Gelişmekte olan ülkelerde kadınların önemli bir kısmı tarımda yer alırken, gelişmiş ülkelerde yoğunluk hizmet sektöründedir (Koray, 2005). Gelişmekte olan ülke kategorisinde yer alan Türkiye’de de tarım sektöründe çalışan kadın sayısı ekonomik gelişme, kentleşme ve kadınların eğitim seviyesinin artması vb. sosyoekonomik nedenlerden dolayı giderek azalmıştır. Nitekim Türkiye’de 1991 yılında tarım sektöründe istihdam edilen kadın oranı %77 iken bu oran 2017 yılı itibarıyla %29’a gerilemiştir (WB, 2018). Türkiye’de tarım sektöründe istihdam edilen kadın sayısı önemli oranda azalmış olmasına rağmen, halen önemli oranda kadın tarım sektöründe çalışmaya devam etmektedir. Türkiye’de tarım işletmelerinin büyük çoğunluğu küçük aile işletmesidir. Bu nedenle kırsalda kadınlar ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır.

Türkiye’de kırsal kadın; toprak, su ve biyolojik kaynaklar ile tarımsal girdileri kullanarak bitkisel ve hayvansal üretimin her aşamasında yer almakta, sosyal güvencesi olmadan katkıda bulunmaktadır. Tarım işletmelerinde kadınlar genellikle üretim tekniğini ilgilendiren konularda işgücüne dayalı tarımsal üretimde yer almaktadırlar. Bununla

beraber, toprağı olmayan veya ek gelir elde etmek için geçici ve mevsimlik işçilik de yapmaktadır. Tarımda mekanizasyon düzeyi artıka kadın tarımsal üretimden kopmakta ve çalışma potansiyeli ev kadınlığına yönelmektedir (Kızılaslan, 2016).

Kırsal alanda yaşayan kadınlar kadınların ticaret yapmalarına, kadınların yönetici pozisyonunda olabileceklerine, evlendikten sonra da çalışmalarına, kadınların çalışma hayatının ev işlerini aksatmayacağına ve anne olduktan sonra da çalışabileceklerine erkeklere nazaran daha fazla inanmaktadır. Erkeklerin ise daha geleneksel bir tutum içinde oldukları ailenin gelirinin erkekler tarafından sağlanması gerektiğı ve kadının kocasından fazla para kazanmaması gerektiğı görüşündedir (Çukur ve ark., 2020).

Bugün tüm dünyada yoksullukla mücadele stratejileri arasında, tek kazananlı hane modelinin yerine çift kazananlı hane modeli teşvik edilmeye çalışılmaktadır. Kadının ücretli bir işte çalışmasıyla birlikte çift kazananlı hane modeline geçilmesi, kadınların ev içinde daha çok söz sahibi olma imkanını artırırken, hanenin gelir düzeyini arttırması; kadınların, yeteneklerini ve becerilerini geliştirmesi, yoksulluk riskini azaltması beklenmektedir (Karabıyık, 2012). Günümüzde dünyada yer alan yoksul ülkelerin sosyo-ekonomik özelliklerinin iyileştirilmesinin yanında sağlık koşullarının da iyileştirilmesine yönelik çalışmalar da gündemini korumaktadır (Kızılaslan, 2016).

Bireyin çevresindeki herhangi bir nesne veya olguya ilişkin sahip olduğu tepkiler tutumlarını göstermektedir. Tutumlar toplumun yapısına göre öğrenilmekte ve şekillenmektedir. Kadınların çalışması ve cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar her toplumun kurallarına, değer yargılarına, normlarına göre değişiklik göstermekte olup sosyal ve teknolojik değişimle birlikte yıllar içerisinde de değişmektedir.

Bu araştırmada kırsal kadınların çalışması ve cinsiyet rollerine ilişkin tutumların ve algıların erkek ve kadın bireyler açısından nasıl olduğu Çorum ili merkez köyleri bazında araştırılmış ve tutum ve algılar belirlenmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın ana materyalini, yüz yüze görüşmeler yoluyla gerçekleştirilen anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Anket çalışması, Çorum ili Merkeze bağlı köylerde gerçekleştirilmiştir.

Örnek hacmini hesaplayabilmek için öncelikle Çorum İl Özel İdaresi kayıtlarından faydalanarak köy sayısı belirlenmiştir. Çorum ili merkeze bağlı toplam 200 köy bulunmaktadır. Çorum ili Merkeze bağlı köylerin nüfusu toplam 28225'tir. Bu köylerin bir bölümü ova köyü konumunda iken önemli bir çoğunluğu genellikle kuru tarımın yapıldığı, yüksek rakıma sahip olan köylerdir. Bu köylerin gayeli olarak %10'u ile görüşülmesi uygun bulunarak 20 köy belirlenmiştir. Anketler Çorum merkezdeki 20 köyde erkek ve kadınlarla yüz yüze görüşme tekniğı kullanarak gerçekleştirilmiştir. Anketler 2016-2017 yıllarında uygulanmıştır.

Tesadüfi olarak farklı coğrafi bölgeler seçilerek belirlenen 20 köyün hane sayıları tespit edilmiş ve bu köylerin hane sayıları toplamı 1343 olarak bulunmuştur. 1343 hanenin tümüyle anket yapmak gerek maddi imkanların sınırlılığı, gerekse zaman sebebiyle mümkün olmadığından %10'u alınarak 134 hane araştırma kapsamına dahil edilmiştir.

Araştırmanın örnekleme belirlenmesinde “Tabakalı Örnekleme” yöntemlerinden biri olan “İki Aşamalı Tabakalı Rastgele Örnekleme” yöntemi kullanılmıştır (Düzgüneş, 1983; Çingı, 1990). Araştırmada 67erkek, 67 kadınla anket çalışması yürütülmüştür.

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde Khi- Kare testi kullanılmıştır. Bu test kırsaldaki erkek ve kadınların algıları arasındaki farklılıkları ortaya koymaktadır. Anlamli farklılık bulununca ilişkinin ne oranda güçlü olduğunu belirlemek için Pearson’un Kontingenz (Coefficient of Contingency) yani bağımlılık katsayısı kullanılmıştır.

Kadınların çalışmasına yönelik tutum ve cinsiyet rollerini belirlemek için 5’li Likert Ölçeğine göre sorular sorulmuştur. 5’li Likert Ölçeğini tanımlamak için ‘kesinlikle katılıyorum’, ‘katılıyorum’, ‘kararsızım’, ‘katılmıyorum’, ‘kesinlikle katılmıyorum’ şeklinde kodlanmıştır.

Araştırmada, kadının ve erkeğin, kadının çalışması ve cinsiyet rollerine yönelik tutum ve algıları için Faktör Analizi tekniği uygulanmıştır. Araştırmada dikkate alınacak bağımsız değişkenlerin faktör analizini uygulamaya uygunluğunu test edebilmek amacıyla Kaiser-Meyer- Olkin (KMO) Testi kullanılmıştır. Bunun yanında Küresellik Testiyle de (Bartlett Test of Sphericity) anket sonuçlarının faktör analizi için uygun olup olmadığı analiz edilmiştir. Araştırmada, faktör yapısının incelenmesinde, en yaygın kullanılan teknik olan Temel Bileşenler Analizi Equamax rotasyon yöntemi ile birlikte kullanılmıştır. Equamax rotasyon yöntemiyle faktörlerin hangi değişkenlerden oluştuğu belirlenmiştir. Faktör analizinin başlangıç çözümünde faktör sayısını karar vermede kullanılan öz değerler, varyans ve birikimli varyans değerleri hesaplanmıştır. Bu hesaplama sonuçlarına göre, öz değeri birden büyük olan faktörler seçilmiştir.

3. Araştırma Bulguları

3.1. Toplumsal Cinsiyet Açısından Kadınlara Yönelik Tutum ve Davranışlar

Toplumdan topluma veya belirli zamanlarda farklılık gösterebilen toplumsal cinsiyet rolleri erkeklere ve kadınlara toplumsal olarak yüklenen roller ve sorumluluklardır. Toplumsal cinsiyet kadınların ve erkeklerin toplumsal hayata katılma biçimi ve düzeyinde farklılıklar oluşmasına yol açmaktadır. Kadınların erkeklere kıyasla ev işlerinde daha fazla sorumluluk üstlenmesi bunlardan biridir. Burada toplumsal cinsiyet bakımından kadın ve erkeklere bazı sorular sorularak farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır. Öncelikle kadınların toplumsal hayatta karşılaştıkları en önemli sorunların neler olduğu kadınlara sorulmuştur ve Tablo 1 oluşturulmuştur.

Tablo 1. Kadınların toplumsal hayatta karşılaştıkları en önemli sorunlar

Table 1. The most important problems faced by women in social life

Kadınların toplumsal hayatta karşılaştıkları en önemli sorunlar	Kadın	
	Sayı	%
Erkek baskınlığı. üstünlüğü	30	44.8
İş konusunda erkeğin yapacağı belli başlı işler olup bunların kadının yapamayacağı gibi bir önyargının hakim olması	28	41.8
Cinsiyet ayrımcılığı	40	59.7
Şiddet ve taciz	22	32.8
Eğitim ve öğretim imkanlarından yeteri kadar yararlanamamak	52	77.6
Yetersiz kadın istihdamı	45	67.2
Hepsi	11	16.4

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadınların toplumsal hayatta karşılaştıkları en önemli sorunlar %44.8 erkek baskınlığı. üstünlüğü. %41.8 iş konusunda erkeğin yapacağı belli başlı işler olup bunların kadının yapamayacağı gibi bir önyargının hakim olması. %59.7 cinsiyet ayrımcılığı. %32.8 şiddet ve taciz. %77.6 eğitim ve öğretim imkanlarından yeteri kadar yararlanamamak. %67.2 yetersiz kadın istihdamı. %16.4 hepsidir. Kadınlar en fazla yetersiz eğitim ve istihdam konusunda sorun bildirmiştir.

Kırsal alanda kadının eğitim imkanlarından yeterince yararlanamaması diğer tüm sorunların temelini oluşturmaktadır. yetersiz istihdam. toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadının birçok konuda geri kalmasını beraberinde getirmektedir.

Kırsal kadının gerek örgün gerekse yaygın eğitimi önemli olup. yaygın eğitimi içinde tarımsal yaygın eğitiminin her aşamasına kadın çiftçilerin katılım sağlaması gerekmektedir (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2007b). Ancak kırsal kadınların özellikle yaygın eğitimlerden çok fazla yararlanamadıkları görülmektedir. Bunun en önemli nedenleri ise. zaman yetersizliği. eğitim eksikliği. toplumsal yapı. yoksulluk gibi dört temel sorun olduğu belirtilmektedir (Kızılaslan, 2007).

Araştırmada kadınların yaklaşık yarısından fazlası %52.2'si şiddet gördüğünü belirtmiştir. Araştırmada kırsaldaki kadınların belirttiklerine göre fiziksel şiddet olmasa bile psikolojik şiddete maruz kaldıkları söylenebilir. Bunlar davranış olarak. bakış. küçümseme. küfür şeklindedir. Kadına yönelik şiddet kadının sağlığını. kadınla ilişkili olarak çocuk sağlığını ve ailedeki diğer kişileri de olumsuz etkileyebilmektedir.

Kadınların %22.85'i eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtirken. %2.86'sı çocukları ve %2.86'sı diğer aile bireylerinden (kayınvalide. kayınpeder. görümce vb) şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Çevrede şiddete maruz kalan kadın olup olmadığı. gözlemleyip gözlemedikleri sorulmuş ve %49.3'ü var. %50.7'si yok cevabını vermiştir. Kadınların şiddete maruz kalma durumunun nedenleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Kadınların şiddete maruz kalma nedenleri

Table 2. Reasons for women's exposure to violence

Kadınların şiddete maruz kalma nedenleri	Kadın	
	Sayı	%
Aileden. akrabadan. çevreden kaynaklı	28	41.8
Erkek ve kız çocuğu yetiştirirken erkeği rahat kızı kısıtlayarak yetiştirmeden dolayı kadınlardan kaynaklı	20	29.9
Erkeklerden kaynaklı	30	44.8
Maddi yetersizlik nedeniyle doğan problemlerden kaynaklı	48	71.6
Eğitimsizlikten kaynaklı	41	61.2

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadınlara göre şiddete maruz kalma nedenleri. %71.6 maddi yetersizlik nedeniyle doğan problemler. %61.2 eğitimsizlikten kaynaklı. %44.8 erkeklerden kaynaklı. %41.8 aileden. akrabadan. çevreden kaynaklı. %29.9 erkek ve kız çocuğu yetiştirirken erkeği rahat kızı kısıtlayarak yetiştirmeden dolayı kadınlardan kaynaklıdır.

Kadın ve erkeklerin aile içinde kararlara katılım durumu Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Bireylerin aile içinde kararlara katılım durumu

Table 3. Participation of individuals in decisions within the family

Aile içinde kararlara katılım	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Ortak hareket ederiz	44	65.7	60	89.5
Kararları ben alırım. ancak eşime de danışırım	12	17.9	1	1.5
Bütün kararları ben alırım	10	14.9	6	9.0
Ev içi meselelerde eşim karar verir ama diğer kararlara karışmaz	1	1.5	0	0
Toplam	67	100	67	100
$\chi^2=13.769$ $p=0.00$ $DF=3$ $CC=0.30$ Sonuç= $p<0.05$ düzeyinde anlamlıdır.				

Tablodan da görüldüğü gibi aile içindeki kararlarda kadın tek başına belirleyici değildir. Genel olarak ortak karar alma ağırlıklıdır. Khi-Kare testine göre. cinsiyet bakımından aile içi kararlara katılım farklılık göstermektedir. Bağımlılık katsayısı 0.30 bulunmuştur.

Bir çalışmada. kırdan yaşayan erkeklerin aile içi rollerde daha geleneksel kadınların ise daha demokratik ve eşitlikçi olduğu görülmüştür (Kızılaslan ve Yamaoğlu. 2010).

Kadın sorunlarını çözmek için en çok öncelik verilmesi gereken konular kadınlara sorulmuş ve Tablo 4 oluşturulmuştur.

Tablo 4. Kadın sorunlarını çözmek için en çok öncelik verilmesi gereken konular

Table 4. Issues that should be given the highest priority in order to solve women's problems

Kadın sorunlarını çözmek için en çok öncelik verilmesi gereken konular	Kadın	
	Sayı	%
Kadın erkek ayrımcılığının önlenmesi	35	52.2
Kadınların ve erkeklerin erkek çocuk yetiştirme konusunda daha saygılı. anlayışlı olarak yetiştirmeleri	31	46.3
Eğitimde fırsat eşitliğine önem verilmesi	48	71.6
Kadın istihdamının artırılması	37	52.2
Hepsi	17	25.4

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadınlar, kadın sorunlarını çözmek için en çok öncelik verilmesi gereken konular arasında yine eğitimin önemini. istihdamın artırılmasını. kadın-erkek ayrımcılığının ortadan kaldırılmasını öne çıkarmıştır. Erkek çocukların daha saygılı ve anlayışlı yetiştirilmesi konusunun kırsal kadın tarafından dile getirilmesi rasyonel ve gerçekçi düşüncülerinin bir kanıtı olabilir.

Bireylere mutlu olma durumları sorulmuş verilen cevaplarla Tablo 5 oluşturulmuştur.

Tablo 5. Bireylerin mutlu olma durumu

Table 5. Individuals' happiness status

Mutlu olma durumu	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Çok mutsuz	1	1.5	1	1.5
Mutsuz	2	3.0	3	4.5
Orta	24	35.8	26	38.8
Mutlu	20	29.9	22	32.8
Çok mutlu	20	29.9	15	22.4
Toplam	67	100	67	100

Genel anlamda kadın ve erkeklerin orta mutlu, mutlu ve çok mutlu oldukları görülmektedir.

Evde aile reisinin erkek olma durumu Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Evde aile reisinin erkek olma durumu

Table 6. The male head of the household at home

Evde aile reisinin erkek olma durumu	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Evet	67	100	60	89.5
Hayır	0	0	6	9.0
Kararsızım	0	0	1	1.5
Toplam	67	100	67	100
$x^2=7.386$ $p=0.02$ $DF=2$ $CC=0.22$ Sonuç= $p<0.05$ düzeyinde anlamlıdır.				

Araştırmada erkeklerin %100’ü evde aile reisi erkek olmalıdır cevabını verirken kadınların oranı %89.5’tur. Khi-Kare testine göre cinsiyet bakımından evde aile reisinin erkek olması düşüncesi arasında bağlantı vardır. Bağımlılık katsayısı 0.22 bulunmuştur. Bireylerin evde aile reisinin erkek olma durumuna daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Ancak kadınlarda bu durum biraz daha düşük gözlenmiştir. Evde aile reisi erkek olmalı diyenlerin nedenleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Evde aile reisi erkek olmalı diyenlerin nedenleri

Table 7. The reasons for those who say that the head of the household should be male

Aile reisinin erkek olmalı evet ise nedenleri	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Aile reisi bir evde yönetici olduğu için	29	43.3	8	11.9
Çocuklarına sahip çıkmak için	5	7.5	3	4.5
Aile reisi tek ve erkek olursa kargaşa olmayacağı için	67	100	50	74.6
Evde birlik, beraberlik ve güven için	39	58.2	45	67.2
Çocukların terbiyesi ve iyi bir yerlere gelebilmesi için	5	7.5	7	10.5
Evin düzenli ve disiplinli yönetilmesi için	62	92.5	59	88.1

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Tablodan görüleceği üzere, bireyler erkekleri evin düzeninin sağlanması, disiplinli olması, birlik beraberliğin oluşturulmasında aile reisi konumunda görmektedir. Bu algı erkeklerde daha fazla göze çarparken kadınlarda da yadsınamayacak düzeydedir. Her ne kadar kadın tüm konularda ayrımcılığın sonlanmasını istese de toplumsal kuralların da etkisiyle erkek egemen mantalitesine karşı çıkmamakta ya da kabullenmektedir.

Evde aile reisi erkek olmamalı diye cevap verenler yalnızca kadınlar olup yaklaşık %10 gibi bir düzeyde kalsalar da yadsınamayacak bir orandır. Bu nedenle kadınlara bu düşüncelerinin nedenleri sorulmuştur. Kadınlar erkekler kadar söz hakkı (%12.0), karar verme (%7.5) ve yönetme (%7.5) konusunda hakim olmak istemektedir. Bu nedenlerle evin reisi erkek olmalı düşüncesine katılmamaktadır.

Bireylere bir kadın eşi eve gelmeden evde olmalı mı ve yemekleri hazırlamalı mı diye sorulmuş erkeklerin %95.5’i evet, kadınların %85.1’i evet cevabını vermiştir. Bu sonuca göre erkek ve kadınların bu konudaki düşünceleri arasında oransal olarak bir fark görülmektedir. Yapılan Khi-Kare testine göre de istatistiksel olarak da bir farklılığın

olmadığı anlaşılmıştır. Kadın ne kadar karar verme. söz hakkı. yönetme konusunda hakim rol almak istese de geleneksel ev hanımı ve anne rollerindeki görevlerini benimsemiştir. Kırsal alanda erkek ve kadın tarafından yemek yapmak kadının temel görevi gibi görülmektedir. Kadın eşi ile birlikte tarlada bahçede de çalışsa eve geldiğinde ortalığı toparlayıp. temizlik. mutfak işleri. çocukları ile yine kadın ilgilenmektedir. Kadın eşine ev dışında yardımcı olsa da erkek eşine evde yardımcı olmamaktadır.

Kadınlar sadece bakım gereksinimlerini kendi başına karşılayamayan çocuk. yaşlı ve hastaların değil, aynı zamanda öz bakımını yapabilecek durumda olan kocaların bakım ihtiyacını da karşılamaktadır. Erkeklerin temizlik gereksinimleri, duygusal ihtiyaçları ve beslenme gibi ihtiyaçlarına da cevap vermektedir (Korkmaz ve Korkut. 2012).

Araştırmada kadınların %77.6'sı kadının savunulması ve başka biri tarafından korunmasının doğru olduğu görüşündedir. Kırsal kadınların geleneksel düşüncelerinin izlerinin halen sürdüğü söylenebilir. Kadının korunmasını gerekli görmeyen kadınların %14.9'u kadının kendini savunmasının önemli olduğunu, %13.4'ü kadının kendi ayakları üzerinde durması gerektiğini, %9.0'u ise erkeğin ölüm, boşanma, hastalık gibi birtakım nedenlerden dolayı her zaman yanında olamayacağını belirtmiştir.

Bireylere ev hanımlarının çalışan kadınlara göre çocuklarına daha iyi bakıp bakmama düşünceleri sorulmuştur. Erkeklerin %94.0'ü, kadınların %89.6'sı ev hanımlarının daha iyi baktığını belirtmiştir. Yapılan Khi-Kare testine göre, erkek ve kadınlar bakımından bu düşünce arasında farklılık bulunmamıştır.

Kadınlar, iş hayatındaki ve evdeki sorumluluklarını uyumlu hale getirmeye çalışırken yaşadıkları sorunlar onları çalışma hayatından uzaklaştırmaktadır. Geleneksel anlayışa ve ataerkil aile yapısına göre kadının temel ve birincil görevi annelik yani çocuk bakımındır. Birçok kadına verilen ücretin, çocuk bakım ücretlerini karşılayamaması kadınların zorunlu olarak ev kadınlığında kalmalarına sebep olmaktadır (Kızılgöl. 2012).

Tarımla uğraşan toplumlarda. işgücü bakımından. erkek çocuğun makbul olması ve birtakım ataerkil özelliklerin geçerliliğini sürdürmesi sebebiyle erkek çocuğun ya da erkeklerin gördüğü saygınlık daha fazladır. Kız çocuğun evlenip evden ayrılacakları, erkek çocukların ise. soyun devamını ve ailenin geçimini sağlayacağı konusundaki düşüncelerin etkisiyle, erkek çocuğa genellikle geleceğin teminatı olarak bakılmaktadır (Sevim. 2001).

Bireylere çocuk sahibi olmak isterseniz cinsiyet tercihiniz nedir şeklinde soru sorulmuş, erkeklerin %7.5'i kız, %14.9'u erkek, %77.6'sı fark etmez, kadınların ise %9.0'u kız, %2.9'u erkek. %88.1'i fark etmez cevabını vermiştir. Bu sonuca göre erkek bireylerin erkek çocuk tercihi daha fazla olmasına rağmen erkek çocuk sahibi olmayı prestij olarak gören zihniyetin yavaş yavaş kaybolmaya başladığı söylenebilir.

3.2. Kadınların Çalışması ve Cinsiyet Rollerine Yönelik Algılarının Belirlenmesi

Toplumsal cinsiyetin şekillendirdiği sorumluluk ve konulara ilişkin yer edinmiş ataerkil kültürel değerler. kadınların ev dışında çalışmasını uygun bulmamaktadır. Toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümüne göre "geçim sağlama" görev ve sorumluluğu erkeğindir. Kadının ev dışında çalışması. erkeğin "geçim sağlama" görev ve sorumluluğunu yerine getiremediği anlamına gelmekte; erkek kendisini tehdit altında hissetmekte ve saygınlığını yitirmekten çekinmektedir. Ev dışında çalışmasına olumsuz bakılan, ataerkil değerlerin hakim olduğu toplumlarda, yaşam koşulları kötüleşen ailelerde kadınlar, bu değerleri

zorlamadan ve karşı çıkmadan, toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde, ev eksenli çalışmayla istihdama katılmaktadır. Bu çalışma şekli ile kadınlar, ev içi sorumluluklarını aksatmadan ücretli çalışarak haneye katkıda bulunmaktadır (Beneria ve Floro. 2004; Leonard. 2001; Tomei. 2000).

Bu araştırmada kadın ve erkeklerin ayrı ayrı kadının çalışması ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algıları belirlenmiştir. Erkeklerin kadınların çalışması ve cinsiyet rolleri konusundaki algıları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Erkeklerin kadınların çalışması ve cinsiyet rolleri konusundaki algıları
Table 8. Perceptions of men on women's work and gender roles

Algılar	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Ortalama Puan
	1	2	3	4	5	-
	%	%	%	%	%	-
1.İyi nesiller yetiştirebilmek için kadının çocuğuna bakması gerekir.	31.3	67.2	0	1.5	0	1.7
2.Kadınlar iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilir.	0	25.4	10.4	61.2	3.0	3.4
3.Kadınların çalışması erkeklerin işsizliğine yol açacağı için sakıncalıdır ve erkekler kendinden fazla maaş alan üstün kadın evde istememektedir.	1.5	52.2	6.0	37.3	3.0	2.9
4.Kocasını eve bakabilecek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olsa bile kadının çalışması gerektiğine inanıyorum.	3.0	31.3	0	58.2	7.5	3.4
5.Kadına çalışma hakkı vermek. ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir.	4.4	62.7	7.5	23.9	1.5	2.6
6.Ailenin geçimini sağlamak erkeğin sorumluluğudur.	38.8	47.8	0	13.4	0	1.9
7.Evde kadın tarafından gerçekleştirilecek belli faaliyetler vardır. (ev işleri. giyim. beslenme vb.)	11.9	70.2	3.0	14.9	0	2.2
8.Kadınların iş hayatında bulunmaları nedeniyle üzerlerinde toplumsal bir baskı olmaktadır.	6.0	77.6	3.0	13.4	0	2.2
9.Kadının çalışıyor olması aile içi şiddete engel değildir.	6.0	77.6	1.5	13.4	1.5	2.3
10.Çalışma yaşamında cinsiyet ayrımı yapılmaktadır.	6.0	74.6	3.0	16.4	0	2.3
11.Çalışan kadın daha özgürdür.	23.7	67.3	3.0	6.0	0	1.9
12.Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.	19.4	79.1	0	1.5	0	1.8
13.Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.	17.9	79.1	0	3.0	0	1.9

Araştırmada erkekler kadınların çalışması gerektiğini ve çalışma koşullarındaki engellerle baş edebileceğini kararsızlık noktasında olsa da ifade etmektedir. Ancak diğer yargılar incelendiğinde, genellikle evin reisinin erkek olması, kadınların korunması gerekliliği, kadın ve erkeğin kendilerine özgü rollerinin olduğu gibi geleneksel düşüncelerin hakim olduğu görülmektedir. Erkekler kadınların çalışmasına olumsuz bakmakta kadını daha güçsüz görmektedir. Toplumsal cinsiyet ile ilgili algılar ise kadını hala geleneksel düşünce ile değerlendirme şeklinde olup kadının erkeğe göre pasif kalması yönündedir.

Kadınların kadının çalışması ve cinsiyet rolleri konusundaki algıları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Kadınların kadının çalışması ve cinsiyet rolleri konusundaki algıları
 Table 9. Perceptions of women on women's work and gender roles

Algılar	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Ortalama Puan
	1	2	3	4	5	-
	%	%	%	%	%	-
1.İyi nesiller yetiştirebilmek için. kadının çocuğuna bakması gerekir.	16.4	83.6	0	0	0	1.8
2.Kadınlar iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilir.	10.4	76.1	6.0	7.5	0	2.1
3.Kadınların çalışması erkeklerin işsizliğine yol açacağı için sakıncalıdır ve erkekler kendinden fazla maaş alan üstün kadın evde istememektedir.	9.0	67.1	0	22.4	1.5	2.4
4.Kocası eve bakabilecek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olsa bile kadının çalışması gerektiğine inanıyorum.	7.5	62.7	0	29.8	0	2.5
5.Kadına çalışma hakkı vermek. ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir.	19.4	73.1	6.0	1.5	0	1.9
6.Ailenin geçimini sağlamak erkeğin sorumluluğudur.	23.9	53.7	0	19.4	3.0	2.2
7.Evde kadın tarafından gerçekleştirilecek belli faaliyetler vardır. (ev işleri. giyim. beslenme vb.)	7.5	77.6	1.5	10.4	3.0	2.2
8.Kadınların iş hayatında bulunmaları nedeniyle üzerlerinde toplumsal bir baskı olmaktadır.	4.5	76.1	4.5	13.4	1.5	2.3
9.Kadının çalışıyor olması aile içi şiddete engel değildir.	4.5	80.5	3.0	9.0	3.0	2.3
10.Çalışma yaşamında cinsiyet ayrımı yapılmaktadır.	6.0	65.7	4.5	20.8	3.0	2.5
11.Çalışan kadın daha özgürdür.	22.4	68.6	1.5	7.5	0	1.9
12.Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.	22.4	67.1	0	9.0	1.5	1.9
13.Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.	4.5	85.0	1.5	7.5	1.5	2.2

Kadınlar gerek çalışma gerekse toplumsal cinsiyete ilişkin kendileri için olumlu ya da olumsuz olan yargılara katılmaktadır. Ancak bununla birlikte kadının çalışmasına olumlu bakmakla birlikte erkeğin ailenin geçimini sağlaması. evin reisi olması konularına çoğunlukla katılmaktadır. Toplumsal cinsiyete ilişkin yargılarda da kadınların her zaman erkekler tarafından korunması. cinsiyet rolleri gibi konularda geleneksel düşüncenin devam ettiği görülmektedir. Kadının her ne kadar çalışması gerektiğine inansalar da kadının toplum içinde kadına ait rol ve sorumlulukları olduğu ve erkeğe göre daha pasif kalması gerektiğini düşünmektedirler.

3.3. Bireylerin Kadınların Çalışması ve Cinsiyet Rollerini Algılarının Belirlenmesine Yönelik Faktör Analizi Sonuçları

Bireylerin kadınların çalışmasına yönelik tutum ve cinsiyet rollerini ölçmeye yönelik 13 yargı cümlesinin daha belirli faktörler altında toplanıp toplanmadığını belirlemek üzere faktör analizi yapılmıştır. Bu analiz ile kadınların çalışmalarıyla ilgili tutum ve cinsiyet rolleri konusunda temel belirleyicileri ve belirlemedeki ağırlıkların saptanması planlanmıştır.

3.3.1. Erkekler Açısından Kadınların Çalışması ve Cinsiyet Rollerini Algılarının Belirlenmesine Yönelik Faktör Analizi Sonuçları

Kullanılacak değişkenlerin faktör analizi uygulamaya elverişli olup olmadığını belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin ölçümü kullanılmıştır. Tablo 10’da görüldüğü gibi erkeklerin KMO test sonucu 0.524 hesaplanmıştır. Ayrıca Bartlett’s Test of Sphericity değeri ve anlamlılığı değişkenlerin birbirleri ile korelasyon gösterip göstermediklerini sınırlar ve kullanılan verilerle faktör analizi yapmanın uygun olup olmadığını gösterir. İki değerde kullanılan verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir.

Tablo 10. KMO ve Bartlett’s Test sonuçları

Table 10. KMO and Bartlett's Test results

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Ölçüsü		0.524
Bartlett’s Küresellik Testi	Approx. Chi-Square	209.112
	Df	78
	Sig.	0.000

Faktör analizinin başlangıç çözümünde faktör sayısına karar vermede kullanılan özdeğerler, varyans ve birikimli varyans değerleri hesaplanmıştır ve Tablo 11’de verilmiştir. Özdeğerleri 1’den büyük olan faktör sayısı 5’dir. Bu 5 faktörün tümü toplam varyansın %68.351’ini açıklamaktadır.

Tablo 11. Faktör analizi başlangıç çözüm istatistik sonuçları

Table 11. Factor analysis initial solution statistical results

Faktör No	Öz Değer	Varyans	Birikimli Varyans
1	2.735	21.035	21.035
2	1.828	14.061	35.096
3	1.708	13.136	48.232
4	1.510	11.618	59.850
5	1.105	8.501	68.351

Faktör analizi sonuçlarına göre oluşan 5 faktör Tablo 12’de görülen bileşenlerden oluşmaktadır. Bu 5 faktör; faktör yükü 0.5 ve üzeri olan bileşenler dikkate alınarak isimlendirilmiştir.

Kadınların çalışmasına yönelik tutum ve cinsiyet rolleri ile ilgili ilk faktör “**kadının güçlü durması**” olarak saptanmış ve Faktör 1 bu şekilde isimlendirilmiştir. Bu faktör varyansın %21.035’ini açıklamaktadır. Faktör 1. kocası eve bakabilecek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olsa bile kadının çalışması gerektiğine inanıyorum. kadınlar iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilirler bileşenlerini içermektedir. Kadının kendini geliştirmesinde içinde bulunduğu sosyal sınıf, gelir düzeyi etkili olmaktadır. Aile bireylerinin üstlendikleri görevler ve ailedeki sorumluluk dağılımı biçimi, eşlerin eğitim düzeyi, cinsiyet, yerleşim yeri, aile tipi, içinde yaşanan toplumun örf, adet gibi çeşitli sebeplere göre kadının çalışma hayatını etkilemektedir.

Tablo 12. Faktör analizi sonuçları

Table 12. Factor analysis results

Faktörler ve Faktörü Oluşturan Değişkenler	Faktör Yüğü	Açıklama Oranı
Faktör 1 Kadının Güçlü Durması		21.035
Kocası eve bakabilecek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olsa bile kadının çalışması gerektiğine inanıyorum	0.658	
Kadınlar iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilirler	0.562	
Faktör 2 Erkeğin Aileye Karşı Sorumlulukları		14.061
Erkek her zaman evin reisi olmalıdır	0.559	
Ailenin geçimini sağlamak erkeğin sorumluluğudur	0.553	
Faktör 3 Kadına Bakış Açısı		13.136
İyi nesiller yetiştirebilmek için, kadının çocuğuna bakması gerekir	0.539	
Kadınlar, erkekler tarafından her zaman korunmalıdır	0.662	
Kadınların çalışması erkekler arasında işsizliğe yol açacağı için sakıncalıdır ve erkekler kendinden fazla maaş alan üstün kadın evde istememektedir	0.622	
Faktör 4 Çalışan Kadına Bakış Açısı		11.618
Kadına çalışma hakkı vermek, ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir	0.604	
Çalışma yaşamında cinsiyet ayrımı yapılmaktadır	0.637	
Çalışan kadın daha özgürdür	0.694	
Kadının çalışıyor olması aile içi şiddete engel değildir	0.623	
Faktör 5 Toplumsal cinsiyet eşitsizliği		8.501
Kadınların iş hayatında bulunmaları nedeniyle üzerlerinde toplumsal bir baskı olmaktadır	0.623	
Evde kadın tarafından gerçekleştirilecek belli faaliyetler vardır	0.531	

“Erkeğin aileye karşı sorumlulukları” Faktör 2’de isimlendirilmiştir. Bu faktör varyansın %14.061’ini açıklamaktadır. Erkek, her zaman evin reisi olmalı, ailenin geçimini sağlamak erkeğin sorumluluğu bu faktörün bileşenleridir. Toplumda kadın ve erkek önyargıları, geçmişten günümüze devam eden cinsiyet rolleri, işe alımlarda işlerin kadın işi/ erkek işi diye ayrılmasıdır. Cinsiyet ayrımı yapılması kadının çalışma hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.

Varyanstaki değişiminin %13.136’sını açıklayan Faktör 3 “kadına bakış açısı” olarak isimlendirilmiştir. İyi nesiller yetiştirebilmek için, kadının çocuğuna bakması gerekir, kadınlar, erkekler tarafından her zaman korunmalı, kadınların çalışma hayatına girmesi, erkekler arasında işsizliğe yol açacağı için sakıncalıdır ve erkekler evde kendinden fazla maaş alan üstün kadın istememektedir bu faktörde ağır basmaktadır. Kadınlar erkekler tarafından korunup, gözetilmelidir fakat kocası ölmüş, boşanmış olabilir ailesi destek çıkmayan kadınlar hem kendi hem de çocuklarının geçimini sağlamak için çalışıp kendi ayakları üstünde durmalıdır.

Faktör 4 “çalışan kadına bakış açısı” faktörüdür ve varyansın %11.618’ini açıklamaktadır. Kadına çalışma hakkı vermek, ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir, çalışma yaşamında cinsiyet ayrımı yapılmaktadır, çalışan kadın daha özgürdür, kadının çalışıyor olması aile içi şiddete engel değildir bu faktörün bileşenleridir. Erkeğin görevi evini geçindirmek, eşinin ve çocuklarının maddi manevi ihtiyaçlarını gidermektir. Kadınlar dışarıda çalıştıkları zaman da evlerine geldiklerinde erkek gibi sadece dışarıdaki işle kalmayıp, çalışıp hem ev işleri ile hem de çocukları ile ilgilenmek zorundadır. Bunları yapmadıkları takdirde evde eşler arasında sorunlar yaşanmaktadır.

‘‘**Toplumsal cinsiyet eşitsizliği**’’ kadınların çalışmasında etkili bir faktördür ve beşinci önemli faktör olarak bulunmuştur. Faktör 5’de yer alan bileşenler incelendiğinde, kadınların iş hayatında bulunmaları nedeniyle üzerlerinde toplumsal bir baskı olmaktadır. evde kadın tarafından gerçekleştirilecek belli faaliyetler vardır. Toplumda kadın ve erkek önyargıları, geçmişten günümüze devam eden cinsiyet rolleri, işe alımlarda işlerin kadın işi/ erkek işi diye ayrılmasıdır. Cinsiyet ayrımı yapılması kadının çalışma hayatını olumsuz yönde etkilemektedir.

3.3.2. Kadınlar Açısından Kadınların Çalışması ve Cinsiyet Rollerini Algularının Belirlenmesine Yönelik Faktör Analizi Sonuçları

Kadınlar açısından kadınların çalışması ve cinsiyet rollerini algularının belirlenmesi için kullanılacak değişkenlerin faktör analizi uygulamaya elverişli olup olmadığını belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin ölçümü kullanılmıştır. Tablo 13’de görüldüğü gibi kadınların KMO test sonucu 0.500 hesaplanmıştır. İki değerde kullanılan verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir.

Tablo 13. KMO ve Bartlett’s Test sonuçları

Table 13. KMO and Bartlett's Test results

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Ölçüsü		0.500
Bartlett’s Küresellik Testi	Approx. Chi-Square	159.334
	Df	78
	Sig.	0.000

Faktör analizinin başlangıç çözümünde faktör sayısına karar vermede kullanılan öz değerler, varyans ve birikimli varyans değerleri hesaplanmıştır ve Tablo 14’de verilmiştir. Öz değerleri 1’den büyük olan faktör sayısı 5’dir. Bu 5 faktörün tümü toplam varyansın %64.583’ünü açıklamaktadır.

Tablo 14. Faktör analizi başlangıç çözüm istatistik sonuçları

Table 14. Factor analysis initial solution statistics results

Faktör No	Öz Değer	Varyans	Birikimli Varyans
1	2.269	17.454	17.454
2	1.961	15.083	32.537
3	1.648	12.674	45.211
4	1.414	10.880	56.091
5	1.104	8.492	64.583

Faktör analizi sonuçlarına göre oluşan 5 faktör Tablo 15’de görülen bileşenlerden oluşmaktadır. 5 faktör; faktör yükü 0.5 ve üzeri olan bileşenler dikkate alınarak isimlendirilmiştir.

Tablo 15. Faktör analizi sonuçları

Table 15. Factor analysis results

Faktörler ve Faktörü Oluşturan Değişkenler	Faktör Yüklü	Açıklama Oranı
Faktör 1 Kadının Toplumdaki Yeri		17.454
Kadınlar iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilirler	0.822	
İyi nesiller yetiştirebilmek için. kadının çocuğuna bakması gerekir	0.748	
Faktör 2 Kadının Kendi Ayakları Üzerinde Durması		15.083
Evde kadın tarafından gerçekleştirilecek belli faaliyetler vardır	0.742	
Çalışan kadın daha özgürdür	0.673	
Kocası eve bakabilecek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olsa bile kadının çalışması gerektiğine inanıyorum	0.488	
Faktör 3 Erkeğin Toplumdaki Yeri		12.674
Kadınlar. erkekler tarafından her zaman korunmalıdır	0.758	
Ailenin geçimini sağlamak erkeğin sorumluluğudur	0.672	
Kadına çalışma hakkı vermek. ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir	0.574	
Erkek her zaman evin reisi olmalıdır	0.498	
Faktör 4 Çalışma Koşulları		10.880
Kadının çalışıyor olması aile içi şiddete engel değildir	0.720	
Çalışma yaşamında cinsiyet ayrımı yapılmaktadır	0.652	
Faktör 5 Toplumsal cinsiyet eşitsizliği		8.492
Kadınların iş hayatında bulunmaları nedeniyle üzerlerinde toplumsal bir baskı olmaktadır	0.647	
Kadınların çalışma hayatına girmesi. erkekler arasında işsizliğe yol açacağı için sakıncalıdır ve erkekler kendinden fazla maaş alan üstün kadın istememektedir evde	0.935	

Varyanstaki değişimin %17.454'ünü açıklayan Faktör 1“kadının toplumdaki yeri” olarak isimlendirilmiştir. Kadınlar iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilirler. iyi nesiller yetiştirebilmek için. kadının çocuğuna bakması gerekir bu faktörde ağır basmaktadır. Bir kadın hem çalışıp hem de iyi nesiller yetiştirebilir fakat kadın. iş hayatında çalıştıktan sonra bütün sıkıntısını iş yorgunluğunu iş yerinde bırakıp eve geldiğinde çocuğu ile ilgilenmesi gerekir. İlgilenmez ise çocuk kendini dışlanmış hissedebilir bunun sonucunda kendini telefon, tablet, bilgisayar gibi aktivitelere yönlendirir. Bunların zararları kısmında çocuğun sosyal anlamda güveni kalmaz kendini toplumdan dışlar.

Kadınların çalışmasına yönelik tutum ve cinsiyet rolleri ile ilgili durum “kadının kendi ayakları üzerinde durması” olarak saptanmış ve Faktör 2 bu şekilde isimlendirilmiştir. Bu faktör varyansın %15.083'ünü açıklamaktadır. Faktör 2, evde kadın tarafından gerçekleştirilecek belli faaliyetler vardır. çalışan kadın daha özgürdür. kocası eve bakabilecek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda olsa bile kadının çalışması gerektiğine inanıyorum bileşenlerini içermektedir. Kadının kendini geliştirmesinde içinde bulunduğu sosyal sınıf, gelir düzeyi etkili olmaktadır. Kadın toplumsal roller bakımından kendine verilen sorumluluklar olduğunu kabul etse de kadının çalışması gerektiğini ve çalışırsa özgürlüğün daha fazla olacağını düşünmektedir.

“Erkeğin toplumdaki yeri” Faktör 3’de isimlendirilmiştir. Bu faktör varyansın %12.674’ünü açıklamaktadır. Kadınlar. erkekler tarafından her zaman korunmalıdır. Ailenin geçimini sağlamak erkeğin sorumluluğudur. kadına çalışma hakkı vermek. ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir, erkek her zaman evin reisi olmalıdır bu faktörün bileşenleridir. Kadın ev işlerini aksatmayacak işlerde çalışıp eve ek gelir getirirse çocuklarını daha güzel şartlarda yetiştirir ve onlara daha güzel bir gelecek sunabilir. Bunun

yanında erkeğin evin geçimini sağlama, kadını koruma, evin reisi olma rollerinin baskın düşünce olduğu görülmektedir.

Faktör 4 “**çalışma koşulları**” faktörüdür ve varyansın %10.880’ini açıklamaktadır. Kadının çalışıyor olması aile içi şiddete engel değildir. Çalışma yaşamında cinsiyet ayrımı yapılmaktadır bu faktörün bileşenleridir. Erkeğin görevi evini geçindirmek, eşinin ve çocuklarının maddi manevi ihtiyaçlarını gidermektir. Kadınlar dışarıda çalıştıkları zaman da evlerine geldiklerinde erkek gibi sadece dışarıdaki işle kalmayıp, çalışıp hem ev işleri ile hem de çocukları ile ilgilenmek zorundadır. Bunları yapmadıkları takdirde evde eşler arasında sorunlar yaşanmaktadır. Dolayısıyla erkek baskın bir düşünce anlayışı görülmektedir.

“**Toplumsal cinsiyet eşitsizliği**” kadınların çalışmasında etkili bir faktördür ve beşinci önemli faktör olarak bulunmuştur. Faktör 5’de yer alan bileşenler incelendiğinde, kadınların iş hayatında bulunmaları nedeniyle üzerlerinde toplumsal bir baskı olmaktadır. kadınların çalışma hayatına girmesi, erkekler arasında işsizliğe yol açacağı için sakıncalıdır ve erkekler evde kendinden fazla maaş alan üstün kadın istememektedir düşünceleri gelmektedir. Herhangi bir işte kadın erkek ayrımı yapılmaması gerekir. Günümüz teknolojisinde ve günümüz çağında iş makinalarının ve teknolojinin de gelişmesi ile beraber işlerin birçoğunun fiziksel ağırlık derecesi azalmış bulunmaktadır. Bir kadın artık ağır işlerde de çalışabilir. Erkek içinse bu durum hafif işlerde de çalışabilir. Bir işi ister kadın yapsın ister erkek yapsın o işi hakkını vererek çalışması uygundur. Ancak kadın çalışma ile ilgili kadınların üzerinde toplumsal bir baskının olduğunu düşünmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Sosyal ve teknolojik olarak gelişen ve değişen dünyaya bakıldığında sosyal normların, değer yargılarının ve sosyal kuralların da değişim içerisinde olduğu görülmektedir. Ancak özellikle sosyal değişim süreci daha yavaş ve direnç gösteren bir yapıdadır. Dolayısıyla toplumların oluşmuş gelenekleri ve normları ile ilgili hızlı bir şekilde dönüşüme girmesi zaman almaktadır.

Bu araştırmada da, her ne kadar kadınlara yönelik çalışma ve toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili bakış açısı, tutum ve algılarda değişimin olduğu gözlenirse de halen geleneksel normların etkisinin görüldüğü söylenebilir.

Araştırmada görüşülen bireylerden erkekler kadınların çalışması gerektiğini ve çalışma koşullarındaki engellerle baş edebileceğini ifade etse de kadınların çalışmasına olumsuz bakmakta kadını daha güçsüz görmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri bakımından kadına yüklenen sorumluluklara geleneksel bakış açısı ile bakmaktadır.

Araştırmada görüşülen bireylerden kadınlar da kadınların çalışmasına olumlu baksa da erkeğin çalışması ve ailenin geçimini sağlama, evin reisi olması konularında geleneksel düşünceleri ağır basmaktadır. Toplumsal cinsiyete ilişkin yargılarda da geleneksel kuralları benimsemiş ya da uyum sağlama şeklinde tutumların devam ettiği görülmektedir.

Kadınlara yönelik bakış açısının sosyal değişimle birlikte mutlak yol alacağını söylemek mümkündür. Ancak bu değişim sürecinde kadının eğitim, istihdam, sağlık gibi konularda güçlendirilmesi cinsiyet rollerine ilişkin algı ve tutumların eşitlikçi anlayışla değiştirilmesi gerekmektedir.

5. Kaynaklar

- Beneria, L. and Floro, M.S. (2004). Labour market informalization and social policy: Distributional links and the case of homebased workers. Working Paper.
- Bhasin, K. (2013). Toplumsal Cinsiyet “Bize Yüklenen Roller”. Çev. Kader Ay. Ankara: Kadın Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Çingir, H. (1990). Örnekleme Kuramı. Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları Ders Kitapları Dizisi: 20.HÜ. Fen Fakültesi Basımevi. Beytepe. Ankara.
- Çukur, T., Kızılaslan, N., Kızılaslan, H., Çukur, F. (2020). Gender Perception Towards Women in Rural Areas InTurkey. Rural Environment. Education. Personality. Proceedings of the 13th InternationalScientific Conference. Vol.13. p.277-285. ISSN 2255-5207 Jelgava. Latvia. 8-9 May 020. DOI: 10.22616/reep.2020.033.
- Dökmen, Z.Y. (2004). Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar. (1. Basım). Sistem Yayıncılık. İstanbul.
- Dökmen, Z. (2010). Toplumsal cinsiyet-sosyal psikolojik açıklamalar. Remzi Kitabevi. İstanbul.
- Düzgüneş, O. (1983). İstatistik Metotları 1. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları. Ankara.
- Franzoi, S.L. (2003). Social Psychology. Mc Grow-Hill Education. New York.
- Grint, K. (1998). Çalışma Sosyolojisi. (Çev.Edt.: Veysel Bozkurt). Alfa/Aktüel Kitabevleri. Bursa.
- Gümüšoğlu, F. (2008). Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet. Toplum ve Demokrasi. 2(4). 39-50.
- Karabıyık, İ. (2012). Türkiye’de Çalışma Hayatında Kadın İstihdamı. Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi. 32(I). 231-260.
- Kızılaslan, N. (2007). Rural Woman in Agricultural Extension Training. Research Journal of Social Sciences. 2.23-27.
- Kızılaslan, N. and Kızılaslan, H. (2007a). Gender Inequalities in the World and in Turkey. Journal of Applied Sciences Research. 3(10): 1056-1061.
- Kızılaslan, N. ve Kızılaslan,H. (2007b).Need For Reorganization in Agricultural Extension Services in Turkey. Journal of Applied Sciences Research. 3(8): 770-780.
- Kızılaslan, N. and Yamanoğlu, A. (2010). Social Gender Analysis in a Turkish Province. The Province OfTokat: a case study. New Medit – Mediterranean Journal of Economics, Agriculture and Environment. 9 (3): 76-80.
- Kızılaslan, N. (2016). Türkiye’de Kırsal Kalkınma Perspektifinde Kadın”. “Women From The Rural Development Perspective In Turkey”. Kırsal Kalkınma Dergisi. (Rural Development). Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu. 4. 30-39. ISSN: 2149-472X. Nisan – Mayıs – Haziran.
- Kızılaslan, N. (2016). Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyinin Çocuğun Beslenmesine ve Ağırlık Yönetimine Etkisi. Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi. (12):25-30.
- Kızılaslan, N. Kızılaslan, H. (2020). Problems and Strategic Recommendations for Empowerment of Women in Turkey. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. (2020 Sonbahar Özel Sayı I/II). 46-51.
- Kızılgöl, Ö.A. (2012). Kadınların İşgücüne Katılımının Belirleyicileri: Ekonometrik Bir Analiz. Doğuş Üniversitesi Dergisi. 13 (1). 88-101.
- Koray, M. (2005). Sosyal Politika. 2. Baskı. İmge Kitabevi. Ankara.
- Korkmaz, A. ve Korkut, G. (2012). Türkiyede Kadının İşgücüne Katılımının Belirleyicileri. Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi. 2(17). 41-65.
- Leonard, M. M. (2001). Old wine in new bottles? Women working inside and outside the household. Women’s Studies International Forum.
- Lips, H.M. (2001). Sex and Gender:An Introduction. (4.ed) Mountain View. California Mayfield Publishing Company.
- Sevim, Y. (2001). Terör Nedeniyle Elazığ’a Göç Eden Ailelerin Çocuklarının Eğitim Durumu. Fırat Üni. Sosyal Bilimler Dergisi. 11(2). 259-268.
- Tomei, M. (2000). Home Work in selected Latin American Countries: A comparative Overview. Infocus Programme. SEED. ILO.
- WB. (2018). The World Bank. <https://data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.FE.ZS> (19.02.2019).